

Samrealskolan i Strömstad och läroverket i Uddevalla

Det blev alltså bestämt att jag skulle börja i realskolan. Den var femårig och jag tyckte nog att jag skulle försöka att pröva in i klass 3:5, eftersom jag var lite äldre än de som hade börjat i första klass. Därav blev emellertid intet. Rektorn deklarerade klart att 3:5 hade så många elever att det inte var lämpligt med ytterligare en. Med hänsyn till det och till att jag var mera jämnårig med dem som skulle börja i 4:5 bestämde rektorn att jag skulle försöka mig på att tentera in i 4:5 i stället. Hur själva proven gick för mig fick jag inte riktigt klart för mig, men det var väl i förväg klart att jag skulle börja där och därmed basta. Det fanns alldeles säkert stora luckor i vissa ämnen, men kanske såg de något som tydde på att det skulle kunna gå vägen ändå, vad vet jag.? Det fanns inte några möjligheter att dagligen ta sig från Kämpersvik till Strömstad. Därför fick jag i stället bo i Strömstad. Jag blev inackorderad i ett hus högt upp på Vatulandsbacken hos fru Cronqvist, som var änka efter en kakelugnsmästare. Där bodde ytterligare tre pojkar, Carl-Axel Amunder och Yngve Stéen från Tanumshede och Kjell Börjesson från ett samhälle norr om Strömstad. Hos fru Cronqvist fick vi både frukost och middag. Det första året blev mycket jobbigt. Till att börja med bestämde jag mig för att avstå från franska som var frivilligt. Det var nog klokt. Mina klasskompisar hade läst tyska i tre år och jag som jag förut berättat i ett par månader. Det var säkert inte så konstigt att mina prestationer på skrivningarna lämnade en del övrigt att önska. Lärarinnan var vänlig så till vida att hon inte satte sämre betyg än BC, men det var det enda tänkbara under hela höstterminen. Jag fick några privatlektioner hos en Adina Carlsson, som bodde alldeles intill Kaffedoppet, där man vid den tiden, hade kunnat göra goda investeringar genom att köpa tavlor av Inge Schiöler som var bror till innehavarinnorna av det kaféet. Tyskan blev så småningom allt bättre. Redan under hösten hade jag bra resultat på s.k. glosskrivningar, där vi i förväg hade fått i läxa att lära oss vissa ord och när vårterminen skulle summeras hade jag faktiskt lyckats komma upp till Ba genom träget arbete, för min känsla för utländska språk var inte särskilt utvecklad, något som den egentligen aldrig har blivit. I övriga ämnen hängde jag med hyfsat och var nog aldrig nära att få underkänt i terminsbetyget. När det gällde gymnastik var det en av eleverna som kom från Tanum som beskrev mig som något av en överdängare, han hade sett mig på någon av de gymnastikuppvisningar som jag hade deltagit i under året innan i den s.k. Hälsopropagandan som jag tidigare berört och var mäkta imponerad. Jag vet inte riktigt om jag levde upp till det ryktet, men kanske något så när. Jag hävdade mig i alla fall väl i de idrottsliga övningar som vi hade av allehanda slag, såsom fotboll, handboll och fri idrott. Året förlöpte i övrigt lugnt. Jag åkte hem varje lördag eftermiddag med tåg till Orrekläpp och tillbaka på söndag eftermiddag. Om jag hade tur hade någon placerat en cykel vid stationshuset så att jag kunde ta mig till Kämpersvik på det sättet, i annat fall var det apostlahästarna som gällde, men det gick bra det också. Det hände faktiskt någon gång att någon hade ett ärende med bilen och att det passade så att den kunde åka vägen om stationen vid lämplig tid. Sommarlovet tillbringade jag hemma i Kämpersvik och jag kan inte erinra mig någon speciell händelse. Sista läsåret i Strömstad gick sin gilla gång såvitt gällde skolarbetet. Inte heller i övrigt hände det något särskilt uppseendeväckande. Det är dock ett par saker som jag vill berätta om. Det var ett par tre elever med särskilt intresse för att skriva som beslöt sig för att utge en skoltidning. Det var Bo Nilsson, sedermera välkänd journalist i GP, en fantasifull Lennart Carlsson, sedermera sjökapten och jurist, samt Bengt Wahlgren, en lysande begåvning som slutade som lektor i latin i Kristinehamn. Ett av deras inlägg som särskilt glädde mig handlade om skolidrotten och bl.a. utsåg de skolans idrottsman och till min stora överraskning var det jag som fick denna utmärkelse. Det var motiveringen som gjorde mig mycket stolt. De skrev att det fanns kanske någon som hade visat bättre resultat i vissa grenar men att jag på grund av mitt utpräglade sinne för fair play ändå var den som var skolans idrottsman. Det var en karamell att suga på och jag kommer också ihåg att mamma

sparade det exemplaret av tidningen väldigt länge. Under höstterminen var jag också med i ett folkdanslag i skolans regi och vi hade vid en julfest en uppvisning då vi dansade Gärdebylåten. En idrottslig upplevelse värd att berätta var en utflykt till Uddevalla, där vi skulle möta motsvarande årskurs från Uddevalla läroverk i en handbollsmatch. I Strömstad spelade vi handboll i en trång gymnastikhall, där det inte fanns utrymme för hela det försvarande laget att ställa upp som en köttmur framför det egna målet. Där stod bara två eller tre man som mötte tre avfallare, något influerat av taktiken i fotboll. I Idrottshallen i Uddevalla kom vi för första gången in på en riktig handbollsplan och uddevallakillarna var alla vana att spela med i etablerade lag med ett helt annat spel. De sade att de som spelade i anfallet måste springa med tillbaka och hjälpa den egna målvakten. Personligen fick jag det rådet av Ove Lindh som jag så småningom lärde känna väl och blev mycket god vän med. Dessa råd båtade föga, vi var sparvar i tranedansen och att förlusten stannade vid 31 – 4 berodde nog på ren välvilja, men trevligt var det och vi fortsatte att spela handboll på vårt primitiva sätt hemma i vår gymnastiksal. Vårterminen avslutades med realskrivningar och med examen. Delar av familjen var närvarande när jag fick den grå mössan. Ett ledsamt inslag var att mamma var djupt sorgklädd beroende på att morfar hade gått bort under våren. Det hade för övrigt också farmor Charlotta på Vik gjort. Så var då den delen avslutad och vad göra nu.

Jag var inställd på att fortsätta med studier och det som låg närmast till hands var läroverket i Uddevalla. Det var inte fritt fram, det krävdes en inträdesansökan och det var nog inte det värsta. För att bli antagen krävdes det att man kunde redovisa godkänt betyg i franska språket och det var ju inte det lättaste, eftersom jag hade valt bort franska i realskolan. Det dröjde nog ett tag efter realexamen innan det blev klart att jag skulle söka in till läroverket och franskan var fortfarande ett stort problem. På något sätt fick jag mitt under sommaren en kontakt med Britt-Marie Hanesson, dotter till rektorn för Folkhögskolan i Grebbestad Valdemar Hanesson. Britt-Marie, som under sommaren bodde i familjens sommarhus på Källarholmen utanför Grönemad norr om Grebbestad, var då studentska och förmodligen universitetsstuderande i Göteborg och hade förklarat sig beredd att hjälpa mig med grunderna i franska. Det blev två-tre veckors mycket intensivt franskpluggande med cykelturer till Grönemad, där jag hämtades med båt till Källarholmen om inte dagligen så mycket ofta. Så var det så dags att tentera i franska på läroverket i Uddevalla. Det säger sig självt att jag under några få sommarveckor inte hade kunnat inhämta kunskaper motsvarande två års studier i realskolan. Jag träffade emellertid en mycket vänligt inställd lärare som förmodligen mot bättre vetande – och med grundinställningen att studier på gymnasiet var något positivt - gav mig godkänt med tvekan, B? Hur hade mitt liv gestaltat sig om jag träffat på en annan lärare med en annan grundinställning, ja det kan man ju fråga sig. Med det hindret undanröjt var det emellertid klart för att bli antagen till läroverket. Franska var obligatoriskt under det första året, även på reallinjen, som jag hade valt. Den lärare som skötte undervisningen i franska var lektor ”Buff” Olofsson. Han var känd som en sträng lärare och som också kunde plåga elever som av en eller annan anledning inte hängde med eller som på annat sätt var honom misshaglig. Jag var mycket väl medveten om mina brister och försökte hålla mig undan så gott jag kunde och slapp i allt väsentligt att svara på frågor och några skrivningar förekom inte. När halva vårterminen hade gått kom lektor Olovsson underfund med min bakgrund och också om mina undermåliga kunskaper. Resterande tid av terminen var det värsta jag varit med om i skolväg. Han ställde upprepade och besvärande frågor som avslöjade att jag inte hade hunnit att lära mig nämnvärt mycket och jag tror att han på något sätt njöt av att plåga mig. Men jag uthärdade terminen ut men befattar mig än i dag inte med franska om det inte är absolut nödvändigt. Det fanns naturligtvis många duktiga och trevliga lärare också, jag kommer särskilt ihåg lektor Lindström i svenska, som dock hade svårt att komma längre än till Tegner

och Geijer i sin undervisning, vilket medförde ett intensivt pluggande för de som skulle upp i svenska på den muntliga studentexamen. Andra duktiga och engagerade lärare var Olof Kihlberg i matematik och Österberg i historia. – Under skoltiden i Uddevalla hyrde jag hela tiden ett rum på Skolgatan i Uddevalla. Det var hela tiden så välordnat för mig att jag under hela gymnasietiden hade matfrågan ordnad på ett fantastiskt sätt genom att jag hade middag varje dag hos en kvinna på Kihlbäcksgatan som jag tror hette Margot och som drev ett skolhushåll.

Sommarloven tillbringade jag förstås i Kämpersvik, jag fick i någon mån hjälpa till i affären. I princip hade jag hand om försäljningen av mjölk och grädde under ett par tre timmar på förmiddagen. Den slaktbod som jag tidigare har berättat om hade ställts i ordning till en lokal just för detta ändamål. Där fanns en rejäl cementbassäng, där 50-liters mjölkkanor sattes ner i kallt vatten. Kunderna kom och fick sin mjölk uppmätt med litermått i sina mjölkhinkar. 27 öre litern var priset. Somrarna var i övrigt lättsamma. Vi var ett gäng ungdomar av båda könen som var mycket tillsammans. Vi badade, spelade handboll och dansade till Colin Eks dragspel i Folkets hus då och då. Där fanns bl.a. en stockholmsflicka som hette Britt-Marie, som sommarbodde i Kämpersvik tillsammans med sina föräldrar under några år. Vi var nog lite småförtjusta i varandra och kom att brevväxla under vintrarna under en tid, men något mer blev det inte av det. - Åter till skolans värld. När det gällde skolarbetet kom jag så småningom underfund med att mitt val av en helreallinje med fysik, kemi och specmatte kanske inte var helt lyckad. (Detta kan måhända vara en efterhandskonstruktion). Jag hade nog inte så lätt för dessa ämnen som jag inbillat mig och det tarvade mycket arbete för att hjälpligt hänga med. Det var nog också så att bristerna i min tidigare skolgång blev allt tydligare, vilket medförde att jag hade jobbigt med en del andra ämnen också. Det var tidvis väldigt jobbigt. Under tiden mellan studentskrivningarna och de muntliga proven blev jag dagligen erinrad om att jag fått underkänt i fysikskrivningen. Vi var några kompisar som målade våra skolmössor och på min fanns det en bild på en våg med en elev i ena vågskålen och fysikböcker i den andra som eleven inte lyckades tynga ner och texten på mössan löd: Våg och befunnen för lätt. Jag klarade dock att ta studentexamen, om än med tämligen mediokra betyg, i de flesta ämnen med ”icke utan beröm godkänt” men t.o.m. med godkänt i fysik (på den tiden fick man två betyg i varje ämne, varav det ena för studentskrivningen) och en dag i slutet av maj 1951 stod jag där med den vita mössan. På samma sätt som vid realexamen tre år tidigare var mamma djupt sorggladd nu av det skälet att min mormor, som mycket noga och intresserat hade följt min skolgång fram till studentskrivningarna, hade gått bort kort dessförinnan. Jag vet också att man väntat sig att jag skulle följa med hem samma dag och att man väntade med ett furstligt mottagande på Orrekläpps station, men det fick anstå ett par dagar, eftersom vi dagen efter då resten av studentklasserna hade gått ut, skulle ha en studentbal på Gustavsberg, något som blev en mycket minnesvärd historia. Dagen efter den kom jag dock tillbaka till Orrekläpp och mottogs på ett mycket trevligt sätt av släkt och vänner och fick åka i korgstol på flaket av familjens lilla blomsterklädda lastbil. Så var även gymnasietiden ett avslutat kapitel. Under denna tid om inte förr brukar väl intresset för flickor att vakna. Så var väl fallet även för mig och det fanns säkert ett ömsesidigt intresse i några fall, men det kom egentligen inte till några romanser än mindre några relationer. Detta berodde nog huvudsakligen på min blyghet och osäkerhet men också min oförmåga att gripa tillfället i flykten eller om man så vill – utan att det ligger något kränkande i det - oförmåga att ta för sig. Så någon kvinnlig fågning syntes inte ofta i mitt sällskap. Nog om det.

Nästa berättelse: Värnplikt och fortsatt utbildning.